

TÁJÉKOZTATÓ

Rókák veszettség elleni orális immunizálása

2022. október 1–16.

A veszettség az egyik legrégebben ismert, embert és állatokat egyaránt megbetegítő, a tünetek jelentkezése esetén halálos kimenetelű fertőző betegség. A világon még napjainkban is évente 30-40 ezer ember hal meg ebben a betegségben. Hazánkban az 1970-es, 1980-as évektől a veszettség elsősorban a vadon élő rókák állományában terjedt, melyek a betegséget alkalmanként háziállatoknak is átadhatják.

Az Agrárminisztérium folytatja az 1992-ben elkezdett, évente kétszer (áprilisban és októberben) végrehajtott, rókák veszettsége elleni immunizálási programot. A 2004-ben elnyert, három évre szóló Phare-pályázat, valamint a saját költségvetési forrás eredményeként az ország egész területén végrehajtott vakcinázás nagyon eredményes volt, és a 2007 őszi kampánnyal fejeződött be. A védekezés természetesen azóta is folytatódik az ország kijelölt területein. Az Európai Unió támogatásával ez év őszén is sor kerül az ország 27.423 km²-es terület részének vakcinázására.

Az október 1-én kezdődő és várhatóan mintegy két hétig tartó vakcinázási kampányt a NÉBIH irányításával a NÉBIH Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága koordinálja.

Az előkészületek már jóval korábban megkezdődnek. A vakcinázási kampányt szervezők és a technikai végrehajtást végzők szeptemberben minden érintett megyében szakmai értekezleteken tájékoztatják a résztvevőket az őszi kampány feladatairól. Ekkor kapják meg a vadászatra jogosultak a tájékoztató anyagokat és a mintagyűjtéshez szükséges eszközöket. Ugyanekkor kerül kihirdetésre az adott megyében a vakcinázás konkrét időintervalluma, az egyes megyék területéről beküldendő mintamennyiség, valamint a mintagyűjtés kezdete és vége.

A vakcinázási kampányban közreműködnek a megyei és járási kormányhivatalok állategészségügyi, vadászati és népegészségügyi szakigazgatási szervei, és végül, de nem utolsó sorban az ország immunizálásra kijelölt területeinek valamennyi vadászatra jogosultja.

A kampányidőszakban közel 550 ezer adag, csalétekbe rejtett vakcina döntő hányadát repülőgépekről juttatjuk ki a területre, amelyek az országban négy repülőtérrel, szigorú előírások szerint, precízen tervezett útvonalakon és program alapján startolnak, és megyei ütemezésben (folyamatos ellenőrzés alatt) végzik munkájukat. Az ország kijelölt területének minden km²-ére átlagosan 20 adag csalétekbe rejtett vakcina kerül (kivéve a településeket, a folyókat, tavakat, közutakat, vasútvonalakat – ezekre a helyekre nem kerülhet vakcina).

Azokon a területeken, ahol nem célszerű vagy tilos repülni, gyalogosan, kézzel kerül sor a vakcina kihelyezésre (Algyő, Nagyhegyes és Záhony térségében).

A vadászatra jogosultak fontos feladata a kampányokat közvetlenül megelőzően a lakosság tájékoztatása. A hivatásos vadászok ennek érdekében a vadászterületük több forgalmas pontjára feltűnő piros színű, kétnyelvű plakátokat helyeznek ki, és a települések hirdetőtábláira is kikerülnek a megfelelő tájékoztatást adó Felhívás elnevezésű plakátok. Az önkormányzatok a rendelkezésükre álló eszközökkel (helyi rádió, tv, újság, stb.) segítik a lakosság lehető legpontosabb informálását.

A már évek óta tartó vakcinázás eredményeként folyamatosan csökkent Magyarországon a veszettség esetek száma. Amíg 1992 előtt évente átlagosan mintegy 1400 esetet regisztráltak, 2004-ben a bejelentett esetek száma alig haladta meg a százat (124 eset),

2009-ben már csak 1 esetet jelentettek hazánkban. 2010 első felében öt esetet regisztráltak (a beteg állatok mindegyike az országhatáron – Szerbia felől – átkelve jutott át hazánk területére), míg 2011-ben és 2012-ben nem állapítottak meg veszettség esetet.

2013 szeptemberében Kecskemét környékén, nem immunizált területen diagnosztizálták a betegséget egy rendellenesen viselkedő rókában. 2013-ban összesen 24, 2014. évben 23 eset került megállapításra. Ezt a járványt három vakcinázási kampány eredményeképpen sikerült elfojtani. 2016 tavaszán Szerencs térségében találtak egy rókát, melyből veszettség vírusát mutatta ki a NÉBIH. A térségben az esedékes vakcinázási kampány keretében gócvakcinázásra került sor, melynek során dupla sűrűségben juttattak ki vakcinát a területre. 2017 tavaszán ismét Szerencs térségében történt egy pozitív róka megállapítás, majd ezzel az esettel vélhetően összefüggésben két házi kecskében is kimutatták a betegséget. Azóta nem diagnosztizáltak újabb megbetegedést hazánkban. 2018 ősztől kezdődően a sikeres kezelések eredményeképpen, a járványügyi helyzet mérlegelése alapján az állategészségügyi hatóság a kezelt területet 41.970 km²-re, majd 2021 tavaszától 27.423 km²-re csökkentette. Jelenleg már csak az ország délkeleti és keleti határa mentén folytatódik a rókák immunizálása.

Az immunizálási program hatékonyságának ellenőrzése céljából vakcinázás után (egy hónapos várakozást követően) a vadászterületek kezelőinek a vakcinázott területekről meghatározott számban – a hatósági állatorvosok útján – rókákat/sakálokat kell laboratóriumi vizsgálatra küldeni a NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságára. Az eredmények alapján a kezelt területeken a rókák/sakálok mintegy háromnegyede felveszi a kijuttatott vakcina tartalmú csalétket. Emellett a veszettség előfordulásának felderítése érdekében nem maradhat el az ország teljes területéről a vadászok és a lakosság által bejelentett elhullott, vagy rendellenesen viselkedő rókák laboratóriumi vizsgálata sem.

Bár a veszettség elleni védekezés már hosszú ideje tart, a vadon élő rókák immunizációs programját továbbra is folytatni kell a kedvező járványügyi helyzet fenntartásához. A WOAH (Állategészségügyi Világszervezet) előírása szerint az a terület nevezhető veszettségtől mentesnek, ahol két egymást követő évben nem regisztráltak veszettség esetet. Szomszédaink közül Ausztria, Szlovénia és Szlovákia mentes a betegségtől, Horvátországban, Szerbiában és Romániában pedig hasonló módszerrel zajlik a védekezés a veszettség ellen, mint hazánkban. Kárpátalján is megkezdődött a mentesítési program. Ugyanakkor Ukrajnában nagy számban fordul elő még veszettség és Romániában is szórványosan előfordulnak esetek. A Magyarországgal határos romániai Szatmár megyében 2020 novemberében és decemberében, valamint 2021 februárjában egy-egy-egy, majd 2022 márciusában egy újabb esetet jelentettek, ami a vírus hazai megjelenése szempontjából jelentős kockázati tényező. A veszettségtől nem mentes országok felől – a veszett rókák bevándorlásának kockázata miatt – továbbra is rendszeres védekezésre kell felkészülni. Ezért a veszettség elleni vakcinázást a következő években is folytatni kell.

Budapest, 2022. szeptember

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

Az Európai Unió
társfinanszírozásával